

Morfologia-kurssin luentomateriaaleja

Juho Härme

10. lokakuuta 2016

Sisältö

1	Luennot 12–13: persoona kieliopillisena kategoriana 2 ja partisiippien muodostus	2
1.1	Milloin mikäkin konjugaatio?	2
1.2	Infinitiivi- ja preesensvartaloiden suhteista ensimmäisessä deklinaatiossa .	3
1.2.1	1. ryhmä	3
1.2.2	2. ryhmä	4
1.2.3	3. ryhmä	4
1.2.4	4. ryhmä	4
1.2.5	5. ryhmä	4
1.2.6	6. ryhmä	4
1.2.7	7. ryhmä	5
1.3	Epäsäännöllisesti taipuvia verbejä	5
1.4	Muutama sana painoista	6
1.5	Partisiippien muodostus	6
1.5.1	Mitä partisiipit ovat?	6
1.5.2	Miten partisiipit muodostetaan?	7

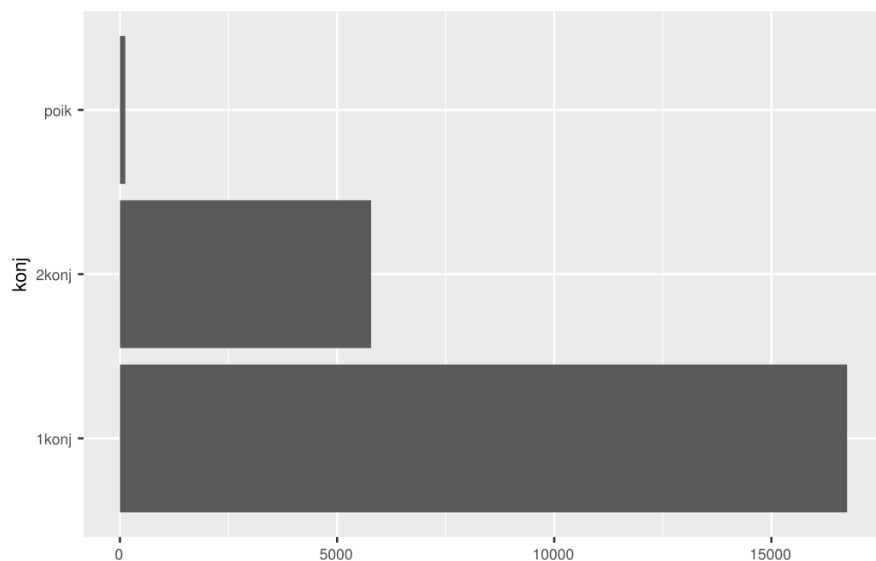
1 Luennot 12–13: persoona kieliopillisena kategoriana 2 ja partisiippien muodostus

Jatketaan konjugaatioiden tutkimista. Tällä luennolla perehdytään siihen, *mistä voi tietää jonkin verbin kuuluvan ensimmäiseen tai toiseen konjugaatioon* ja toisaalta siihen, minkälaisia verbejä jää mainittujen kahden konjugaation ulkopuolelle.

1.1 Milloin mikäkin konjugaatio?

Ensimmäinen konjugaatio on venäjässä ylivoimaisesti toista yleisempi. Asia on intuitiivisestikin selvä, mutta katsotaan kokeeksi vähän tilastoja wikisanakirjan datan avulla¹.

Venäjän wikisanakirjan 5.10.2016 saatavilla olleessa versiossa on listattuna yhteensä 27307 verbiä. Näistä 22648 verbille on määritetty tai melko helposti määriteltävissä² konjugaatio. Wikisanakirja käyttää verbitaivutuksen luokitteluun Zaliznjakin monimutkaisempaa luokittelua, jossa on kaiken kaikkiaan 16 eri taivutusryhmää. Nämä on kuitenkin tässä kokeessa yhdistetty niin, että vaihtoehtoina on ainoastaan ensimmäinen konjugaatio, toinen konjugaatio tai poikkeuksellinen taivutus. Jos tarkastellaan verbejä, joille Wikisanakirjassa on edellä kuvatulla tavalla määritettävissä konjugaatio, voidaan eri konjugaatioiden yleisyyttä kuvata seuraavasti:

Kuva 1: Konjugaatioiden yleisyydet Wikisanakirjassa

¹Data on vapaasti käytettävissä ja ladattavissa [täältä](#).

²Muokkasin dataa siten, että mikäli tiedoista puuttui konjugaatio juuri tietylle verbille (esim. *напариться*) mutta konjugaatio löytyi verbin prefiksittömälle (johtamattomalle) versiolle (*париться*) tai postfiksittomalle versiolle, määriteltiin johdetun verbimuodon konjugaatioksi johtamattoman (tai postfiksittoman) verbin konjugaatio. Prosessi ei ole virheetön, mutta vähentää määrittelemättömien tapausten määrää merkittävästi. Tarkka kuvaus tehdystä analyysistä saatavilla [täältä](#)

Kuvio osoittaa, että ensimmäiseen konjugaatioon kuuluvien verbien määrä on huomattavan suuri verrattuna toisen konjugaation verbeihin: tarkkaan ottaen 16744 verbiä siinä missä toiseen konjugaatioon voidaan laskea 5782 verbiä ja poikkeuksellisiin 122 verbiä. Tilastot eivät varmasti poikkeusten osalta ole ehdottoman tarkkoja, mutta yhtä kaikki kokeilu antaa hyvän vahvistuksen sille, että 1. konjugaation verbit todella ovat selkeässä enemmistössä.

Koska toinen konjugaatio on huomattavasti harvinaisempi, se on hyvä paikka aloittaa, kun yrittää miettiä, mistä minkäkin taivutustyyppin tunnistaa. Šeljakin (2006: 125–126) esittää, että infinitiivivartalon perusteella voidaan päätellä verbi 2. konjugaatioon kuuluvaksi, jos

1. infinitiivivartalo päättyy /и/-äänteeseen *eikä ole osa juurimorfia*. Tästä seuraa, että verbit tyyppiä женить, учить, звонить, просить ovat toisen konjugaation verbejä, mutta verbit пить, шить, бить ensimmäisen, samoin kuin verbit брить (‘ajaa (partaa)’ ja гнить (‘pilaantua’). Tämä on ylivoimaisesti suurin ryhmä: Wikisanakirjadan 2. konjugaation sanoista peräti 5086 päättyy infinitiivissä *ить*.
2. infinitiivivartalo päättyy /а/-vokaaliin, jota edeltää suhuääne, eikä /а/-vokaali säily preesensvartalossa. Tämä tarkoittaa verbejä tyyppiä слышать, держать, прозвучать, лежать. Lisäksi a:han ilman suhuäännettä päättyvät спать ja гнать. Jos /а/ säilyy preesensvartalossa, kyseessä on 1. konjugaation sana (обещать *ym.*). Wikisanakirjan aineistossa tämän ryhmän sanoja on 243.
3. infinitiivivartalo päättyy /а/-vokaaliin ja sitä edeltää vokaali j-ääne: стоять, бояться. Wikisanakirjadatasta näitä tapauksia on 27 ja kaikki ovat johdoksia edellä mainituista kahdesta verbistä (esimerkiksi простоять, достояться, побояться *ym.*)
4. infinitiivimuoto päättyy -еть, eikä e säily preesensvartalossa. Tällaisia sanoja on Wikisanakirja-aineistossa 373, esimerkiksi прозвенеть, оглядеть, смотреться, захрапеть *ym.* – usein kyseessä on jokin äänen lähettämiseen liittyvä verbi kuten храпеть, звенеть. Jos e säilyy preesensvartalossa, verbi kuuluu 1. konjugaatioon kuten esimerkiksi покраснеть.

1.2 Infinitiivi- ja preesensvartaloiden suhteista ensimmäisessä deklinaatiossa

Tarkastellaan vielä ensimmäisen deklinaation tärkeimpiä sisäisiä sanaryhmiä, joita tässä erotellaan seitsemän.

1.2.1 1. ryhmä

Produktiivisin ja ylivoimaisesti suurin ryhmä ovat verbit tyyppiä *читать*, joissa infinitiivivartalon lopussa on jokin vokaaleista a, e, и/ы tai у (Шелякин 2006: 127). Yhteistä tälle ryhmälle on, että preesensvartalo loppuu /j/-äänteeseen: читать - чита^j-, покраснеть - покрасне^j, дуть - ду^j. Tämän lisäksi infinitiivivartalon viimeinen vokaali on preesensvartalossa joskus eri: открыть - откр^ой, мыть - мо^й, брить - бре^й sekä и-j-vaihtelu sanoissa ltyyppejä /бить/-/бью/т (foneettisesti: /би/т’/-/бй/ут/).

1.2.2 2. ryhmä

Toisen 1. konjugaation sisäisen ryhmän muodostavat ne tutut verbit, joiden infinitiivivartalo päättyy /ова/ (tai /ева/) ja preesensvartalo /yj/: /интрес/ова/ – /интерес/yj/, /жева/ – /жуj/ (жевать, ‘purra’).

1.2.3 3. ryhmä

Hieman edellisen kaltainen ryhmä ovat verbit tyyppiä давать. Näillä infinitiivivartalon loppu on muotoa /ава/ ja preesensvartalo /aj/. Ryhmään kuuluvat esimerkiksi /признава/ть/ – /призна/j/, /устава/ть/ – /устаj/.

1.2.4 4. ryhmä

Seuraavaksi ryhmäksi voidaan erottaa verbit tyyppiä *писать*. Näissä infinitiivivartalo päättyy /a/-vokaaliin, ja preesensvartalo eroaa infinitiivivartalosta juurimorfin viimeisen konsonantin osalta: /писа/ – /пиш/, /плака/ – /плач/.³ Šeljakinin (2006: 129) mukaan tämän tyyppin verbejä on noin sata (писать, сказать, двигать, махать, искать, брызгать ym.).

1.2.5 5. ryhmä

Verbit, joiden infinitiivivartalo päättyy *ну*, voidaan jakaa kahteen ryhmään sen perusteella, miten niiden preteritimuodot muodostetaan. Ensimmäiseen ryhmään kuuluvat *momentaaniset* (одноактный) verbit tyyppiä толкнуть, joilla preteritimuoto muodostetaan suoraan infinitiivivartalon perusteella (/толкну/л/). Toisen ryhmän muodostavat verbit tyyppiä остынуть (‘jäähtyä, haaleta’), jotka ilmaisevat astettaista olotilan muutosta ja joiden preteritimuodoissa ну-suffiksi katoaa taivutuspäätteen edeltä (остыл). Näitä jälkimmäisiä verbejä on selvästi vähemmän, Šeljakinin (2006: 129) mukaan noin viisikymmentä. Kummassakin tapauksessa preesensvartalo päättyy /н/ (толкн – остын). Yhteensä näitä ryhmiä edustaa Wikisanakirjan aineistossa 926 verbiä, esimerkiksi подвинуть, шагнуть, замёрзнуть (preteriti замёрз).

1.2.6 6. ryhmä

Šeljakin (2006: 133) laskee perustellusti omaksi ryhmäkseen verbit tyyppiä начать/обнять(‘halata’)/понять/ joissa preesensvartalo eroaa melko selkeästi infinitiivivartalosta. Muodostus noudattaa mallia /нача/ – /начн/, /обня/ – /обним/, /поня/ – /пойм/, /нажа/ – /нажм/. Kaikissa tapauksissa siis preesensvartaloon ilmestyy nasaali /м/ tai /н/ sekä tämän lisäksi joko /и/ tai /j/.

³Huomaa, ettei näitä verbejä pidä sekoittaa niihin ensimmäisen konjugaation verbeihin, joilla tapahtuu preesensvartalon sisällä äänteenmuutos /o/-alkuisissa muodoissa (ks. жить edellä).

1.2.7 7. ryhmä

Ehkä haastavimman ryhmän muodostavat verbit, joissa tapahtuu edellä mainittu ääntenmuutos muissa kuin yksikön ensimmäisessä ja monikon kolmannessa persoonassa. Lisäksi tämän ryhmän verbeillä esiintyy esimerkiksi väistyvän vokaalin ilmiötä. Ryhmän muodostavat seuraavat alaluokat:

- infinitiivissä *-чь* päättyvät verbit tyyppiä печь, жечь, лечь, joilla infinitiivi- ja preesensvartalot ovat identtiset. Huomaa väistyvä vokaali жечь-verbillä (infinitiivi жечь, mutta preesensmuodot /жг/у, /жжешь/ жне.) лечь-verbillä puolestaan on preesensmuodoissa vartalon lopussa a-vokaali: лягу, ляжешь ум.
- infinitiivissä /сти/ tai /зти/ tai /сть/ päättyvät verbit kuten нести, спасти, везти, красть ja попасть. Näillä verbeillä ääntenmuutos tapahtuu liudentumattomien ja liudentuneiden konsonanttien välillä, kuten (selvyyden vuoksi foneettisesti esitettyinä) /вез/у – /вез’/ош ja /попад/у – /попад’/ош/. Osalla сти-infinitiivin saavista verbeistä sekä kaikilla сть-infinitiivin saavista preteritin vartalo päättyy vokaaliin ja saa peräänsä normaalin л-tunnuksen (vrt. везти – вёз ja брести – брёл / попасть – попал).
- Edellisen kaltainen alaryhmänsä ovat verbit плыть ja жить, joilla preesensvartalo loppuu infinitiivivartalossa esiintymättömään в-konsonanttiin ja on siis muotoa /жив/ tai /плыв/ ja joilla myös toteutuu ääntenmuutos liudentuneiden ja liudentumattomien konsonanttien välillä. Vastaavasti verbillä учесть preesensvartalossa on ”ylimääräinen” т: учесть – /учт/. Myös verbit tyyppiä умереть kuuluvat tähän ryhmään: niilläkin tapahtuu vaihtelu liudentuneen ja liudentumattoman konsonantin välillä. Lisäksi havaitaan väistyvä vokaali: infinitiivivartalo on muotoa /уме/е, preesensvartalo /умп/.

1.3 Epäsäännöllisesti taipuvia verbejä

Edellä käsiteltiin etenkin ensimmäiseen konjugaatioon liittyviä paikoin melko monimutkaisiakin eroja infinitiivi- ja preesensvartaloiden välillä sekä preesensvartalon sisällä tapahtuvia ääntenmuutoksia niin ensimmäisessä kuin toisessakin konjugaatiossa. Vaikka kuvatut ilmiöt tekevät venäjän verbitaivutuksesta melko laajan ilmiön, voidaan todeta, että loppujen lopuksi suuri osa verbeistä sopii kuitenkin joko ensimmäiseen tai toiseen konjugaatioon – poikkeuksia ja sekataivutustapauksia ei ole älyttömän paljon. Wikisanakirjan aineistossa varsinaisten poikkeustapausten luokkaan osuu vain 122 tapausta (mukana paljon johdoksia) kaikkiaan noin 27 000 verbilekseemistä. Merkittävimpiä näistä lienevät хотеть, бежать, дать ja есть (linkit Wikisanakirjaan). Kaksi ensimmäistä sekoittavat 1. ja 2. deklinaaation, дать-verbissä on tyystin omat päätteensä ja есть-verbilläkin yksikön ensimmäinen persoona saa aivan oman, muista slaavilaisista kielistä kuten tsekistä tutun м-päätteen sekä eräitä muutoksia preesensvartaloon.

1.4 Muutama sana painoista

Tässä yhteydessä verbien painotyypppeihin ei perehdytä yhtä tarkasti kuin substantiivien. Šeljakinin (2006: 136) perusteella voidaan kuitenkin todeta, että verbit jakautuvat painon puolesta kolmeen pääryhmään:

1. Paino aina vartalolla

- Tähän kuuluvat kaikki verbit, joiden infinitiivi päätty painottomaan *ать*-tavuun kuten *обЕдать*, *лАять*, *Ехать* ym. Muutenkin edellä esitetty 1. konjugaation ensimmäinen ja suurin alaryhmä sisältää käytännössä vain tähän painotyyppiin kuuluvia verbejä (poikkeuksena verbit tyyppiä *бить* / *петь*). Lisäksi suurin osa *ова/ева*-suffiksillisista verbeistä (toinen 1. konjugaation alaryhmä) kuuluu tähän ryhmään.

2. Paino aina päätteellä

- Tähän päätetyyppiin kuuluu suurin osa edellä 1. konjugaation seitsemänneksi alaryhmäksi luokitelluista verbeistä (*жить*, *нести*, *красть* ym. MUTTA *лечь*, *сесть*). Toinen suuri ryhmä ovat toisen konjugaation verbit, joiden infinitiivi loppuu painolliseen */ить/-*tavuun (*звонить*, *творить* ym.). Lisäksi joitakin *ова/ева*-verbejä (*жевать*, *основать*, *клевать* ym.) ja kaikki *ава*-verbit (*давать*, *признать* ym.).

3. Paino aina vartalolla paitsi yksikön ensimmäisessä persoonassa

- Tähän päätetyyppiin kuuluvat kaikki edellä neljänneksi 1. konjugaation alaryhmäksi luetellut verbit, jos ne loppuvat infinitiivissä painolliseen *ать*-tavuun (*писать*, *махать*). Lisäksi tähän kuuluu parikymmentä 2. konjugaation painolliseen *ить*-tavuun infinitiivissä päättyvä verbiä kuten *водить*, *купить* ja *ловить*.

1.5 Partisiippien muodostus

Pohjustetaan nyt tulevaa luentoa pääluokista käymällä läpi vielä yhtä sananmuodostusoppiin liittyvää teemaa: partisiippien muodostusta.

1.5.1 Mitä partisiipit ovat?

Verbeillä on niin suomessa kuin venäjässä kahdenlaisia muotoja: persoonamuotoja (спрягаемые формы глагола) ja nominaali- eli infiniittimuotoja (неспрягаемые формы глагола). Persoonamuodot taipuvat suomalaisen nimityksensä mukaisesti persoonissa tai venäjän tapauksessa menneen ajan muotojen osalta suvussa ja luvussa. Nominaalimuodot puolestaan muistuttavat taivutukseltaan ja osin myös syntaktiselta käyttäytymiseltään nomineja, esimerkiksi adjektiiveja. Partisiipit ovat nominaalimuoto, joita on sekä suomessa että venäjässä mutta jotka eivät kuitenkaan näissä kahdessa kielessä muodosta identtisiä kategorioita.

Venäjässä partisiipit voidaan jakaa neljään ryhmään riippuen niiden edustamasta *ai-
kam muodosta* ja *pääluokasta* (molemmat verbien ilmaisemia kieliopillisia kategorioita).

1. Aktiivin partisiipit

- aktiivin partisiipin preesensmuoto ilmaisee jonkin subjektin jotakin ominaisuutta nykyhetkessä: человек, *несущий* ящик. Suomessa tätä vastaa niin kutsuttu VA-partisiippi (ks. [VISK §521](#)): laatikkoa *kantava* henkilö.
- aktiivin partisiipin preteritimuotoa puolestaan vastaa suomen NUT-partisiippi ja se ilmaisee vastaavaa ominaisuutta menneessä ajassa: человек, *нёсший* ящик (laatikkoa *kantanut* henkilö)

2. Passiivin partisiipit

- passiivin partisiipin preesensmuoto ilmaisee jonkun agentin jollekin kohteelle suorittamaa tai suoritettavissa olevaa toimintaa: ящик, несомый человеком (ihmisen kantama laatikko). Tätä vastaa usein suomen agenttipartisiippi mutta toisaalta, jos agenttia ei ilmaista, myös suomen VA-partisiipin passiivimuoto: vrt. *донесимый* / *hyväksyttävä*.
- passiivin partisiipin preteriti ilmaisee menneisyydessä suoritettua toimintaa ja mahdollisesti toiminnan suorittaneen agentin. Sitä vastaa suomen TU-partisiippi: *унесённый* – (pois) kannettu.

1.5.2 Miten partisiipit muodostetaan?

Rajoituksia Venäjän partisiipeissa on syytä kiinnittää huomiota siihen, ettei kaikkia partisiippeja voi muodostaa kaikista verbeistä. Tarkastellaan ensin, mitä puhtaan sananmuodostuksellisia rajoituksia partisiippien muodostamiseen liittyy.

Sananmuodostukselliset rajoitukset Pääpiirteissään sananmuodostuksen tasolla ovat voimassa seuraavat rajoitukset:

1. Niin aktiivin kuin passiivin partisiipin **preesensmuotoja** muodostetaan vain imperfektiivisen aspektin verbeistä.
2. **Passiivin partisiipin preteritimuotoja** muodostetaan vain perfektiivisen aspektin verbeistä.
3. **Aktiivin partisiipin preteritimuotoja** voidaan muodostaa aspektista riippumatta.

Käyttöön liittyvät rajoitukset Vaikka jokin partisiippimuoto voitaisiin teoriassa muodostaa, on usein käytännössä niin, ettei muotoa kuitenkaan ole olemassa. Ensinnäkin partisiippien käyttöä rajoittaa se syntaktinen seikka, että passiivin partisiippimuotoja muodostetaan pääasiassa transitiviverbeistä eli verbeistä, jotka saavat täydennykseen suoran objektin (poikkeuksena esimerkiksi *руководить чем*, josta voidaan muodostaa

passiivin partisiipin preesensmuoto). Šeljakin (2006: 177) huomauttaa lisäksi erityisesti passiivin partisiipin preesensmuodoista, että ne ovat tyyliltään kirjallisia, mistä johtuen monista arkipäiväisistä verbeistä niitä ei todellisuudessa muodosteta: esimerkiksi verbeistä *ругать, кормить, крыть*. Wade (2010: 369) antaa tarkemman luettelon siitä, minkätyyppisistä verbeistä ei passiivin partisiipin preesensiä muodosteta. Waden huomiot ovat pääpiirteissään seuraavia:

- Passiivin partisiipin preesensiä ei muodosteta verbeistä, joiden infinitiivi päättyy -чь, -уть, -ереть, -зть, -сть
- Ei myöskään monista yksitavuisista verbeistä kuten *бить, брать, мыть, шить*
- Ei useimmista edellä 1. konjugaation 4. alaryhmäksi nimitetyistä verbeistä (*писать, плакать, прятать*)
- Monet 2. konjugaation verbit ovat sellaisia, ettei niistä muodosteta passiivin partisiipin preesensiä. Wade mainitsee esimerkkeinä mm. verbit *благодарить, платить, портить* ja *чистить*.

Vartalo Partisiipit muodostetaan venäjässä suffiksien avulla. Nikunlassin (2002: 163) mukaan muodostus voidaan (hieman yksinkertaistaen) tiivistää toteamalla, että preesensmuotojen pohjana on preesensvartalo, preteritimuotojen pohjana infinitiivivartalo. Näin ollen edellä esimerkkinä toimineesta *нести*-verbistä voidaan preesensmuotojen osalta todeta:

a) Aktiivin partisiipin preesens:

1. Preesensvartalo muodostetaan *нести* – /нес/ут/ – /нес/
2. Aktiivin partisiipin preesens muodostetaan /ущ/-suffiksilla
3. Aktiivin partisiipin preesensmuodon vartaloksi saadan /нес/ущ/
4. Partisiippimuotojen taivutuspäätteet ovat adjektiivideklinaation mukaiset, joten aktiivin partisiipin preesensmuotoja *нести*-sanasta ovat /нес/у/щий/, /нес/ущ/ая/ ут.

b) Passiivin partisiipin preesens:

1. Preesensvartalo muodostetaan *нести* – /нес/ут/ – /нес/
2. Aktiivin partisiipin preesens muodostetaan /ом/-suffiksilla
3. Aktiivin partisiipin preesensmuodon vartaloksi saadan /нес/ом/
4. Partisiippimuotojen taivutuspäätteet ovat adjektiivideklinaation mukaiset, joten aktiivin partisiipin preesensmuotoja *нести*-sanasta ovat /нес/ом/ый/, /нес/ом/ая/ ут.

Preteritimuotojen kohdalla on parempi käyttää esimerkkinä jotakin säännöllisen infinitiivivartalon verbiä, esimerkiksi *прочитать*:

a) Aktiivin partisiipin preteriti:

1. Infinitiivivartalo muodostetaan /прочита/ть – /прочита/

2. Aktiivin partisiipin preteriti muodostetaan /вш/-suffiksilla
3. Aktiivin partisiipin preteritimuodon vartaloksi saadaan /прочита/вш/
4. Partisiippimuotojen taivutuspäätteet ovat adjektiivideklinaation mukaiset, joten aktiivin partisiipin preesensmuotoja прочитать-sanasta ovat /прочита/вш/ий, /прочита/вш/ая ум.

b) Passiivin partisiipin preteriti:

1. Infinitiivivartalo muodostetaan /прочита/ть – /прочита/
2. Passiivin partisiipin preteriti muodostetaan /нн/-suffiksilla
3. Aktiivin partisiipin preteritimuodon vartaloksi saadaan /прочита/нн/
4. Partisiippimuotojen taivutuspäätteet ovat adjektiivideklinaation mukaiset, joten aktiivin partisiipin preesensmuotoja прочитать-sanasta ovat /прочита/нн/ый, /прочита/нн/ая ум. Lisäksi voidaan muodostaa lyhyet muodot /прочита/н/ø/, /прочита/н/а/ ум., joissa /онн/-suffiksin sijasta on suffiksi /он/

Suffiksit Partisiippien muodostamisessa käytettävät suffiksit vaihtelevat jonkin verran. Seuraavassa käydään läpi vaihtelut muodostussuffikseissa partisiipeittain (tarkemmin ks. Nikunlassi 2002: 162, Шелякин (2006): 175–178).

Preesenspartisiipit Partisiippien preesensmuotojen muodostus on selkeää. Aktiivin partisiipin preesensin suffikseja on kaksi: /ущ/ ja /ащ/. Nämä jakautuvat siististi niin, että 1. konjugaation verbeillä suffiksi on /ущ/, 2. konjugaation verbeillä /ащ/. Passiivin partisiipin preesensmuodoissa 1. konjugaation suffiksi on /ом/ ja 2. konjugaation suffiksi /им/. Huomaa jälleen kerran, että /ом/-suffiksin vokaali on painollisen tavun jälkeinen redusoitunut /o/, jota liudentuneen konsonantin tai j-äänteen jäljessä merkitään e-kirjaimella.

Tarkastellaan esimerkkiä kummastakin konjugaatiosta.

a) Verbi /покупать/ kuuluu 1. konjugaatioon. Preesenspartisiipit muodostetaan preesensvartalosta, joka tässä tapauksessa on /покупај/.

- Aktiivin partisiipin tunnus 1. konjugaatiolla on /ущ/, joten muodoksi saadaan: /покупај/ущ/ий/.
- Passiivin partisiipin tunnus 1. konjugaatiolla on /ом/ joten muodoksi saadaan /покупа/ем/ый (foneettisessa asussaan /покупај/ом/ый)

b) Verbi /держать/ kuuluu 2. konjugaatioon. Preesenspartisiipit muodostetaan preesensvartalosta, joka tässä tapauksessa on /держ/.

- Aktiivin partisiipin tunnus 2. konjugaatiolla on /ащ/, joten muodoksi saadaan: /держ/ащ/ий/.
- Passiivin partisiipin tunnus 1. konjugaatiolla on /им/ joten muodoksi saadaan /держ/им/ый

Kuten todettu, preesenspartisiipit muodostetaan säännönmukaisesti preesensvartalosta. Poikkeuksen muodostavat kuitenkin edellä 1. konjugaation toiseksi alaryhmäksi nimetty joukko, jonka verbeillä *passiivin partisiipin* muodostus tapahtuu infinitiivivartalon perusteella. Esimerkiksi sanat признавать ja давать saavat siis muodoiksi признаваемый/даваемый (eivätkä preesensvartaloon pohjautuvia *признаюемый/*даюемый).

Aktiivin partisiipin preteriti Aktiivin partisiipin preteritissä on myös kaksi eri vaihtoehtoa suffiksille: /вш/ tai /ш/. Ensimmäistä käytetään, jos verbin infinitiivivartalo päättyy vokaaliin, toista muussa tapauksissa. Selkeitä sanoja tässä suhteessa ovat sanat, joilla infinitiivin tunnus on tavallinen *ть*: /прочита/вш/ий/, /игра/вш/ий/, /рассматрива/вш/ий jne. Enemmän pohdiskelua vaativat *чь*-, *сть* ja *сти*-infinitiivit.

Pohditaan ensin *чь*-päätteisiä verbejä, esimerkiksi verbejä печь ja стричь ('leikata hiuksia'). Edellä todettiin, että infinitiivivartalo on näillä verbeillä preesensvartalon kaltainen eli muodostetaan /печь/ – /пек/ут/ – /пек/ ja /стричь/ – /стриг/ут/ – /стриг/. Näissä tapauksissa infinitiivivartaloita ovat siis пек ja стриг, jotka päättyvät konsonanttiiin. Partisiipin muodostava suffiksi on siis /ш/, joten aktiivin partisiipin preteritimuodot ovat /пёк/ш/ий/ ja /стриг/ш/ий/ (huomaa kuitenkin painollinen o-vokaali пёкший-sanassa).

Myös *сти*-verbeistä todettiin edellä, että infinitiivivartalo on preesensvartalon kaltainen. Näin ollen нести-verbin infinitiivivartalo on /нести/ – /нес/ут/ – /нес/. Koska vartalo päättyy konsonanttiiin, käytetään /ш/-suffiksia ja aktiivin partisiipin preteritimuodoksi saadaan /нёс/ш/ий (tässäkin tapauksessa vartalon vokaalina o). Esimerkiksi Повести-verbistä infinitiivivartalo taas on /повед/, joten aktiivin partisiipin preteritissä saadaan /повед/ш/ий. Erikseen on mainittava идти-verbi, jonka partisiippimuodossa vartalo muuttuu kokonaan ja on /шел/ш/ий.

Чь- ja *сти*-päätteisten verbien tavoin myös *сть*-päätteisillä verbeillä infinitiivivartalo on preesensvartalon kaltainen: /сес/ть/ – /сяд/, /упас/ть/ – /упад/. Näillä verbeillä partisiipin muodostus ei kuitenkaan noudata edellä kuvattua logiikkaa, vaan verbit saavat вш-suffiksin, joka liitetään preteritimuodon vartaloon. Aktiivin partisiipin preteritimuodot ovat tällöin: сесть – /се/вш/ий/ ja упасть – /упа/вш/ий/.

Passiivin partisiipin preteriti Passiivin partisiipin preteritin muodostamiseksi on muita partisiippeja enemmän eri suffikseja. Vaihtoehtoja ovat /нн/, /онн/ ja /т/. Muodostus on edellisiä partisiippeja hankalampaa myös siinä mielessä, että siihen liittyy äänteenmuutoksia. Suffiksit jakautuvat seuraavasti:

1. Jos verbin infinitiivivartalo päättyy a-suffiksiin, on partisiipin muodostava suffiksi muotoa /нн/. Esimerkiksi прочитать-verbillä infinitiivivartalo muodostetaan /прочитать/ – /прочита/ть/ ja se loppuu /a/-suffiksiin. Partisiippimuoto on siis /прочита/нн/ый/.
2. Hankaluutena edellisen kohdan osalta on, että verbien infinitiivivartalon vokaali voi olla /a/, vaikka kyseessä ei olisikaan verbinmuodostussuffiksi – /a/ voi nimittäin olla osa verbin juurimorfeemia, kuten sanoissa /нача/ть. Tällaisia ovat itse asiassa kaikki edellä 1. konjugaation 6. ryhmäksi luetellut verbit: нажать,

- понять, принять jne. Näissä tapauksissa partisiippi muodostetaan /т/-suffixilla: /нажа/т/ый, /нача/т/ый jne. lukuun ottamatta eräitä poikkeuksia: дать – данный.
3. /т/-suffixia puolestaan käytetään myös, jos infinitiivivartalo päättyy /ну/, /е/ tai /о/. Esimerkiksi /вытереть/-verbin infinitiivivartalo on /вытере/. Tästä muodostetaan passiivin partisiipin preteriti poistamalla viimeinen vokaali ja lisäämällä /т/-suffixi: /вытер/т/ый. /Тянуть/-verbin vartalo on puolestaan /тяну/ ja partisiippimuoto /тянутый/.
 4. Jos verbin infinitiivivartalo päättyy konsonanttiin, partisiippi muodostetaan suffixilla /онн/. Esimerkiksi провести-verbillä preesens- ja infinitiivivartalo ovat yhtenevät, joten infinitiivivartalokin muodostetaan /провед/ут – /провед/. Tähän liitetään /онн/-suffixi, jolloin partisiippimuodoksi saadaan /провед/ённ/ый. Lisäksi tämän päätteen saavat toisen konjugaation verbit, joiden infinitiivivartalo päättyy /и/- tai /е/-suffixiin. Tällaisia ovat esimerkiksi исказить (‘vääristää’) ja просмотреть. Исказить-verbin infinitiivivartalo on /искази/. Partisiippia muodostaessa /и/-suffixi häviää ja tilalle liitetään /онн/-suffixi: /искаж/ённ/ый/. Kuten huomaat, samalla tapahtuu äänteenmuutos. Онн-suffixin edellä tapahtuvat äänteenmuutokset ovat itse asiassa samoja kuin 1. ja 2. konjugaatioiden persoonapäätteiden kohdalla havaittiin. Просмотреть-verbissä puolestaan /просмотре/-infinitiivivartalosta häviää /е/-suffixi ja se korvautuu /онн/-suffixilla: /просмОтр/енн/ый/. Huomaa jälleen kerran, että liudentuneen konsonantin jäljessä painoton /о/-äänne kirjoitetaan e:nä.

Nikunlassi, Ahti. 2002. *Johdatus Venäjän Kieleen Ja Sen Tutkimukseen*. Helsinki: Finn Lectura.

Wade, Terence. 2010. *A Comprehensive Russian Grammar*. Vol. 8. John Wiley & Sons.

Шелякин, М.А. 2006. *Справочник По Русской Грамматике*. drofa.